

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Економічного аналізу

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 0.71 «Облік та оподаткування»

за магістерською програмою професійного спрямування
Аналіз бізнес-процесів в системі управління
на тему: **«Обліково-аналітичне забезпечення управління власним
капіталом (на прикладі ТОВ «Цемент»)»**

Виконавець:

Студентка обліково-економічного
факультету
Соловей Анна Володимирівна

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент
Шевчук Ніна Сергіївна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Від правильної побудови обліку, аналізу та аудиту власного капіталу, і його організації на підприємстві залежить фінансово-господарський успіх будь-якого суб'єкту економічної діяльності.

З поступовою реалізацією державної програми реформування системи бухгалтерського обліку в Україні, змінюються і ринкові умови господарювання, що в свою чергу змінюють вимоги до організації бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту на підприємствах .

Мета дослідження. Метою дослідження є узагальнення й критична оцінка чинних теоретичних положень, методики та організації, практики обліку та аудиту, аналізу власного капіталу на ТОВ «Цемент». Розробка рекомендацій з його удосконалення та практичного використання для прийняття облікових і управлінських рішень.

Завдання дослідження. Для досягнення визначеної мети в процесі проведення дослідження були вирішені такі завдання:

- розкрити сутність обліково-аналітичного розуміння поняття «власний капітал» в умовах сучасної економіки України;
- оцінити сучасний стан обліку, аудиту та аналізу власного капіталу з метою визначення напрямків його поліпшення на підприємстві;
- надати пропозиції щодо удосконалення обліку, аудиту та аналізу власного капіталу та практичної реалізації;
- опрацювати організаційні та методичні аспекти аудиту власного капіталу, обґрунтувати необхідність та значення внутрішнього аудиту;
- провести аналіз власного капіталу підприємства, його впливу на фінансовий стан підприємства.

Об'єктом дослідження є власний капітал підприємства, що підлягає відображенню в системі бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних питань, пов'язаних з обліком, аудитом і аналізом власного капіталу.

Методи дослідження. Теоретичною і методологічною основами дослідження є діалектичний метод пізнання, відповідно до якого вивчено стан власного капіталу підприємства, чинної законодавчо-нормативної бази, методики обліку, аудиту та аналізу власного капіталу підприємства, а також визначені проблемні питання за темою дослідження.

У процесі дослідження використано такі загальнонаукові методи пізнання: спостереження, порівняння, абстракції, індукції і дедукції, вимірювання взаємозв'язків, поєднання аналізу та синтезу, логічного підходів (при дослідженні сутності власного капіталу, основних елементів бухгалтерського обліку та аудиту власного капіталу), узагальнення, а також спеціальні методи – статистичних групувань, методи економічного аналізу (метод ланцюгових підстановок), економіко-статистичні методи (методи порівняння, середніх та відносних чисел, графічний).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують облік і аудит власного капіталу, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з цих питань, матеріали науково-практичних конференцій, періодичні видання, практичні дані досліджуваного підприємства.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 89 сторінках друкованого тексту.

Робота містить 28 таблиць, 18 рисунків, 25 додатків.

Список використаних джерел налічує 70 найменувань.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 3 науково-практичні статті:

1) Соловей А.В. Напрямки удосконалення управлінського обліку власного капіталу підприємств / Соловей А.В. // Збірник науково-практичних статей: Частина II. - Одеса: Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу), 2018. – С. 214-218

2) Соловей А.В. «Активізація інновацій у сільське господарство України» / Соловей А.В // Збірник науково-практичних статей - Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2015. – С. 125-127.

3) Соловей А.В. Аналіз якості управління грошовими потоками на підприємстві ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» / Соловей А.В. // Рада молодих учених. – 2015. - № 93. – С. 138-144.

За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 науково-практичні тези:

1) Соловей А.В. Особливості управління власним капіталом на ТОВ «Цемент» / Соловей А.В // Міжнародна науково-практична конференція: економіка, фінанси та управління: оцінка та перспективи розвитку в Україні та світі, 22 грудня 2017 р. - [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.economics.in.ua>

2) Соловей А.В. Порівняльна характеристика обліку власного капіталу згідно П(С)БО та МСФЗ / Соловей А.В. // Збірник науково-практичних статей - Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2015. – С. 81-82.

За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра участь науково-практичній конференції:

1) Доповідь на тему: «Особливості управління власним капіталом на ТОВ «Цемент» / Міжнародна науково-практична конференція «Економіка, фінанси та управління: оцінка та перспективи розвитку в Україні та світі» (22 грудня 2017р.). – Полтава – 2017.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти обліку і аудиту власного капіталу підприємства*» розглянуто сучасні концепції визначення поняття «власний капітал», класифікацію власного капіталу підприємства, дискусійні питання в межах обліково-аналітичних аспектів визначення власного капіталу підприємства та міжнародний досвід обліку власного капіталу .

У другому розділі «*Діюча практика обліку та аудиту власного капіталу підприємства*» проаналізовано характеристику досліджуваного підприємства ТОВ «Цемент» та особливості його обліку, методика проведення аудиту операцій з обліку власного капіталу та напрямки вдосконалення діючої системи обліку та аудиту власного капіталу на досліджуваному підприємстві.

У третьому розділі «*Аналіз ефективності використання власного капіталу підприємства*» проаналізована структура власного капіталу підприємства, аналіз показників власного капіталу підприємства та економіко-математичне моделювання процесів, що забезпечують підвищення фінансових результатів на ТОВ «Цемент».

ВИСНОВКИ

У відповідності до поставленої мети в роботі на тему «Обліково-аналітичне забезпечення управління власним капіталом (на прикладі ТОВ «Цемент»)» були вивчені та розкриті такі питання :

- сучасні концепції визначення поняття «власний капітал»;
- класифікація власного капіталу підприємства;
- дискусійні питання в межах обліково-аналітичних аспектів визначення власного капіталу підприємства;
- аудит власного капіталу підприємства;

- економіко-математичне моделювання процесів, що забезпечують генерування прибутку на підприємстві.

При розкритті питань було зроблено такі висновки.

Капітал підприємства характеризує сукупність економічних благ у грошовій, матеріальній і нематеріальних формах, які залучаються в економічний процес діяльності суб'єкта господарювання і здатний приносити дохід.

Розглядаючи економічну сутність капіталу, можна відмітити його основні характеристики:

- 1) Капітал підприємства є основним фактором виробництва;
- 2) Капітал характеризує фінансові ресурси підприємства, які приносять дохід;
- 3) Капітал є джерелом формування добробуту його власника;
- 4) Капітал є вимірником ринкової вартості підприємства;
- 5) Динаміка капіталу є важливим барометром рівня ефективності його господарської діяльності.

Власний капітал – це власні джерела підприємства, внесені його засновниками або суми реінвестованого чистого прибутку, які використовуються для формування активів підприємства у грошовій або матеріальній формах.

На законодавчому рівні поняття «власний капітал» закріплене у НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Під власним капіталом розуміється частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Законодавчо принципи формування зареєстрованого капіталу господарських одиниць визначені Законом України «Про господарські товариства».

З позицій національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку власний капітал складається з таких складових:

- зареєстрований (пайовий) капітал;
- капітал у дооцінках;

- додатковий капітал;
- резервний капітал;
- нерозподілений прибуток (непокритий збиток);
- вилучений капітал;
- неоплачений капітал.

В міжнародних стандартах бухгалтерського обліку не використовується такий термін як «власний капітал», еквівалентом до нього в зарубіжній практиці є поняття «чисті активи» (netassets).

Згідно міжнародних стандартів обліку і звітності, до складу власного капіталу входять резерви з чистого прибутку. Для обліку та узагальнення інформації про стан і рух зареєстрованого капіталу підприємства Інструкцією № 291 призначено рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал».

Метою аудиту власного капіталу є встановлення достовірності та правильності відображення в обліку операцій з власним капіталом відповідно до чинного законодавства та висловлення аудитором незалежної думки щодо правильності відображення інформації у звітності підприємства.

Основними складовими проведення аудиту власного капіталу є: аудит статутного капіталу, аудит формування додаткового капіталу, аудит нерозподілених прибутків (непокритих збитків) та їх використання, аудит вилученого капіталу.

Підприємство ТОВ «Цемент» у звітному році має від'ємний чистий фінансовий результат. На це значною мірою вплинуло збільшення нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), що призвело до зменшення в структурі пасиву балансу - власного капіталу підприємства. Власний капітал на підприємстві відсутній, перший розділ пасиву балансу має від'ємне значення.

Рекомендація 1. Підприємству рекомендовано уникати збільшення непокритого збитку, оскільки він зменшує власний капітал. Необхідно переглянути облікову політику та встановити ліміт на цей показник. Необхідно управляти строками погашення дебіторської заборгованості щоб

цей показник не переходив до розряду сумнівної або безнадійної заборгованостей. Кредиторська заборгованість підприємства значною мірою впливає на збитковий фінансовий результат.

Рекомендація 2. Підприємству необхідно зменшити долю непокритого збитку, збільшити долю резервного капіталу, створити додатковий капітал. Рекомендовано підвищувати рівень рентабельності продажу, збільшувати коефіцієнт оборотності запасів готової продукції.

Рекомендація 3. Підприємству рекомендовано зменшувати суму запасів готової продукції за рахунок її реалізації. Зменшення частки запасів буде свідчити про ефективне розпорядження запасами підприємства, прискорить їх оборотність. Зменшення дебіторської заборгованості за розрахунками свідчить, про уповільнення оборотності капіталу, нестачу фінансових ресурсів для придбання виробничих запасів.

Рекомендація 4. Підприємство у звітному році має кризовий фінансовий стан, коли підприємство знаходиться на межі банкрутства, за якого запаси і витрати більші суми власних оборотних коштів, кредитів під товарно-матеріальні цінності та залучених тимчасово вільних джерел засобів. Рекомендовано припинити залучати кошти, управляти виплатами по заробітній платі працівникам, управляти дебіторською та кредиторською заборгованостями щоб термін погашення дебіторської був меншим за термін погашення кредиторської.

АНОТАЦІЯ

Соловей А.В. «Обліково-аналітичне забезпечення управління власним капіталом (на прикладі ТОВ «Цемент»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «облік та оподаткування» за магістерською програмою професійного за спрямування «аналіз бізнес процесів с системі управління»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів.

Об'єкт дослідження власний капітал підприємства, який підлягає відображенню в системі бухгалтерського обліку і аналізу та перевірці в системі аудиту.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти критичної оцінки чинних теоретичних положень, методики, організації та практики обліку, аудиту та аналізу власного капіталу підприємства.

Проаналізовано сукупність теоретичних, методичних і практичних питань, пов'язаних з обліком, аудитом і аналізом власного капіталу підприємства.

Запропоновано уникати зниження нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), збільшити долю резервного капіталу, створити додатковий капітал, зменшити суму запасів, припинити залучати кошти.

Ключові слова: власний капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), аудит, аналіз, банкрутство.

ANNOTATION

Solovei A.V. «Accounting and analytical support of the management of own capital (for example, LLC" Cement»

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in the specialty "Accounting and Taxation" under the master's program of professional orientation "Business-Process Analysis with the Management System"
Odessa National University of Economics
Odessa, 2018.

Master's qualification work consists of three sections.

The research object is the equity capital of an enterprise that is to be reflected in the accounting system and the analysis and verification in the audit system.

The theoretical aspects of the critical evaluation of the current theoretical positions, methodology, organization and practice of accounting, audit and analysis of the company's own capital are considered in the paper.

The complex of theoretical, methodological and practical questions related to accounting, audit and analysis of the enterprise's capital is analyzed.

It is proposed to avoid the reduction of retained earnings (uncovered losses), to increase the share of reserve capital, to create additional capital, to reduce the amount of stocks, to stop attracting funds.

Key words: equity, retained earnings (uncovered losses), audit, analysis, bankruptcy.